

آیا امام جعفر صادق (ع) اسماعیل را به امامت گماشت؟

سوال کننده : محمد هاشم سروری

پاسخ این مطلب را می توان در قدیمی ترین منابع اعتقادی شیعه یافت :

قول الصادق علیه السلام : ما بدا لله بداء كما بدا له في إسماعيل ابني ،

يقول : ما ظهر لله أمر كما ظهر له في إسماعيل ابني إذ اخترمه قبلي ليعلم بذلك أنه ليس بإمام بعدي .

كلام امام صادق علیه السلام : برای خداوند بدایی صورت نگرفت مثل آنچه که در اسماعیل فرزندم صورت گرفت .

ایشان می فرمایند که از خداوند امری ظاهر نشد (از جهت تعجب برانگیز بودن برای مردمان) همانطور که در مورد

اسماعیل فرزندم صورت گرفت . زیرا وی را قبل از من از دنیا برد تا همگان بدانند که وی بعد از من امام نیست .

التوحيد ، الشيخ الصدوق ، ص ۳۳۶

اسماعیل فرزند بزرگ امام صادق علیه السلام بود، و به حسب روال طبیعی و آنچه در بین مردم مشهور بود وی باید امام می شد

زیرا شیعیان روایتی دارند که در آن آمده است :

الأمر في الكبير ما لم تكن فيه عاهة

امامت در فرزند بزرگ است ، مگر اینکه وی بیماری داشته باشد (که سبب رویگردانی مردم از وی شود)

الكافي ج 1 ص 258

که البته این روایت از جهت رجالی با سند صحیح به دست ما نرسیده است و در آن سهل بن زیاد ابو یحیی الواسطی است که

امامی است اما وثاقت وی ثابت نشده است. و تحریف مضمون همین روایت بود که سبب گمراهی عده ای از شیعیان بعد از

شهادت امام صادق علیه السلام گردید ؛ زیرا عبد الله افطح فرزند دیگر امام ، از امام کاظم علیه السلام بزرگتر بود و لذا عده

ای با تحریف این روایت قسمت آخر آن را که می گوید امام نباید از جهت جسمی مشکلی داشته باشد ، برداشته و از آن برای

اثبات امامت عبد الله افطح استفاده کردند. زیرا سر عبد الله افطح ، حالت طبیعی نداشت و لذا به وی افطح می گفتند (

اما طبق روایات رسیده از اهل بیت ، امام بعد از امام صادق علیه السلام فرزند دیگر حضرت یعنی موسی بن جعفر بودند .

لذا این مطلب برای مردم ایجاد شبهه کرده بود . به همین جهت خداوند متعال اسماعیل را در حیات پدر از دنیا برد تا همگان

بدانند که امام بعد از ایشان حضرت موسی بن جعفر علیهم السلام است .

این مطلب یعنی از دنیا رفتن اسماعیل برای بیشتر مردم عجیب بود ؛ زیرا ایشان چنین فکر می کردند که وی امام خواهد

شد اما خداوند وعده خود را عملی ساخت .